

Ομιλία του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και
Περιβάλλοντος στην εκδήλωση για τον ήρωα Κυριάκο Μάτση

18/11/2016

(Προσφώνηση)

Αποτείνουμε σήμερα την οφειλόμενη τιμή σε ένα από τα πιο επίλεκτα παιδιά της Κύπρου Τον ΗΡΩΑ, ΠΟΙΗΤΗ, ΦΙΛΟΣΟΦΟ, ΠΟΛΙΤΙΚΟ και ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΗ. Τον ΓΕΩΠΟΝΟ Κυριάκο Χριστοφή Μάτση.

Όπως αναφέρει και ο Κλείτος Ιωαννίδης, «Ο Κυριάκος Μάτσης είναι ένας από τους ελάχιστους ανθρώπους, που θα θέλαμε να συναντήσουμε στη γήινη μας ύπαρξη. Κι αν δεν μπορέσαμε να τον συναντήσουμε στη γη, θα θέλαμε να τον συναντήσουμε στον ουρανό.... Πρόκειται για ουράνιο και ιερό πρόσωπο. Για μας, στέκει στην Ιστορία ως ένας αρχάγγελος.»

Φίλες και Φίλοι

Στους αμέτρητους αγώνες για επιβίωση και ελευθερία που δόθηκαν σε αυτόν τον τόπο σημαντική μνεία πρέπει να γίνεται στην αγροτιά και την ύπαιθρο. Διαχρονικά ο λαός του τόπου μας ήταν αγροτικός. Μοχλούσε και είχε ιδιαίτερη σχέση με την γη αυτού του τόπου. Ο ξεσηκωμός του αγώνα της ΕΟΚΑ φύτρωσε και θέριψε μέσα στα κυπριακά χωριά ανάμεσα σε ανθρώπους που ένιωθαν έντονα στο

πετσί τους την αγάπη για αυτόν τον τόπο αφού τον δούλευαν και τον πότιζαν καθημερινά με τον ιδρώτα τους.

Λαμπρό παράδειγμα της συμβολής του αγροτικού κόσμου στους αγώνες του τόπου υπήρξε ο Κυριάκος Μάτσης, αναμφισβήτητα μια από τις πιο αξιοθαύμαστες φυσιογνωμίες του Εθνικό-απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Ο Κυριάκος Μάτσης είχε το χάρισμα να συνδυάζει τον οραματισμό και τον πολιτικό ρεαλισμό με την αγωνιστική διάθεση. Τα στοιχεία αυτά είναι εκ των ων ουκ άνευ στην ανάδειξη των χαρισματικών ηγετών. Η όλη προσωπικότητα του διαγράφεται μέσα από τα ίδια τα κείμενά του, πολύτιμη κληρονομιά κι αυτά όπως η θυσία του. Ο Κυριάκος Μάτσης αντιτάχθηκε και με την γραφίδα του, αλλά και με το όπλο του σε κάθε μορφή ολοκληρωτισμού και καταπίεσης. Η πίστη του στην ελευθερία και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια στάθηκαν οι παντοτινοί σύντροφοί του.

Προτού φθάσει την ηλικία των 18, σημειώνει στο ημερολόγιό του στις 13 Ιανουαρίου 1944, έξι ολόκληρα χρόνια πριν από την έγκριση από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών της «Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου»:

«Ιδού τα δικαιώματα του ανθρώπου: 1. Το δικαίωμα της ζωής. Οι άνθρωποι μπορεί να διαφέρουν μεταξύ τους μα μπροστά στο νόμο

είναι ίσοι. 2. Η προστασία των ανηλίκων. 3. Το καθήκον και η ελευθερία. 4. Το δικαίωμα του να κερδίζεις χρήματα. 5. Το δικαίωμα της περιουσίας. 6. Η ελευθερία της κυκλοφορίας. 7. Το δικαίωμα της εκπαίδευσης. 8. Ελευθερία σκέψεως και λόγου. 9. Ατομική ελευθερία. 10. Προστασία κατά της βίας».

Άνθρωπος χωρίς παρωπίδες και φανατισμούς, ο Μάτσης δηλώνει:

«Μόνο όταν το συμφέρον το ατομικό σταματήσει να κινεί το λογισμό μας σε κάθε μας πράξη, μόνο όταν ο καθένας εργάζεται για το σύνολο και τον εαυτό του, μόνον τότε η ανθρωπότητα μπορεί να βρει το δρόμο της».

Γιος αγροτών από το Παλαιχώρι της Μόρφου, ο Κυριάκος Μάτσης γεννήθηκε τον Ιανουάριο του 1926 και αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Αμμοχώστου το 1945. Στα κοινά άρχισε να συμμετέχει από τα μαθητικά του χρόνια. Γράφει στο ημερολόγιό του το 1944:

«Να 'σαι τίμιος στις πολιτικές σου αντιλήψεις που πρέπει να πηγάζουν από την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, που συνεπάγεται καλύτερη της Πολιτείας, που σαν άμεση συνέπεια έχει την της πατρίδας μερικά και του κόσμου γενικά».

Στις 12 Οκτωβρίου 1946 ο Μάτσης φεύγει από την Κύπρο, όπου με υποτροφία της Κυπριακής Αγροτικής Εταιρείας θα σπουδάσει γεωπόνος στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Ήταν γόνος

αγροτικής οικογένειας, που μοχθούσε και πότιζε καθημερινά με τον ιδρώτα της τη γη της Πιτσιλιάς. Γι' αυτό αγάπησε τη γη και ήθελε να είναι αφέντες της αυτοί που τη δούλευαν. Γράφει σε φίλο του το 1958:

«Να γιατί δεν νοιάζομαι αν τη γη αυτή τη ζουν Τούρκοι για Έλληνες, Εβραίοι για Εκείνο που έχει αξία είναι να τη ζουν αυτοί που την ποτίζουν με τον ιδρώτα τους και να περπατούν πάνω της ελεύθεροι, διαφεντευτές της, κυρίαρχοί της. Ν' αναπνέουν περήφανοι τον αέρα της που να 'ναι αέρας δροσιάς, ομορφιάς, λεβεντοσύνης. Όχι πνίχτης»...

Στις 2 Ιουνίου 1952 λαμβάνει τον τίτλο του Γεωπόνου. Βαθμός Πτυχίου «Λίαν Καλώς». Αναφέρει ο ίδιος στο ημερολόγιό του:

Αρχίζει να εργάζεται στο μεγάλο αγρόκτημα του θείου του Π. Ιωάννου στα Κούκλια Αμμοχώστου και προσφέρει τις γνώσεις του στην ανάπτυξη της παραγωγής του αγροκτήματος ενώ επισκέπτεται τα γύρω χωριά δίνοντας συμβουλές και διαλέξεις στους γεωργούς.

Μετα απο την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ ο Κυριάκος Μάτσης συλλαμβάνεται από τους Άγγλους στις 9 Ιανουαρίου 1956 με την κατηγορία ότι ανήκει στην ΕΟΚΑ και στέλνεται στα ανακριτήρια της Ομορφιάς. Εκεί ο Μάτσης υπομένει με απaráμιλλο θάρρος τα φρικτότερα των βασανιστηρίων χωρίς να

λυγίσει δίνοντας μάθημα αγωνιστικής αρετής στους βασανιστές του και είχε το θάρρος να βροντοφωνάξει κατάμουτρα στον σκληρό αποικιοκράτη Χάρτινγκ, κτυπώντας τη γροθιά του στο τραπέζι:

«Εξοχότατε, ού περί χρημάτων των αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής. Λυπούμαι, διότι με έχετε προσβάλει με την πρότασή σας».

Τελικά ο Μάτσης δραπετεύει από τα κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς στις 13 Σεπτεμβρίου 1956 και διορίζεται Τομεάρχης της επαρχίας Κερύνειας.

Ως αντάρτης καταζητούμενος δεν χάνει την επαφή με τους φίλους και συγγενείς του. Γράφει τον Φεβρουάριο του 1958 στο νεαρό εξάδελφό του Συμεών Μάτση:

«... Είμαστε αναγκασμένοι να κάνουμε πέτρα την καρδιά, για να σταθούμε άξιοι του χρέους μας.... Αν όμως η επιταγή της πατρίδας μάς φυλάξει μια άλλη μοίρα, τότε θ' αγάλλεται η ψυχή μας απ' τα ουράνια σαν συντροφιαστά με τα άλλα αδέρφια στον μεγάλο γιορτασμό θα πανηγυρίσουμε».

Επιστέγασμα των αγώνων του ήταν όταν μέσα από το κρησφύγετό του στο Δίκωμο, ο 32χρονος Κυριάκος βροντοφώναξε στη μία και τριάντα το μεσημέρι της 19ης Νοεμβρίου 1958:

«Όχι. Δεν παραδίδομαι. Αν θα βγω, θα βγω πυροβολώντας».

Οι Άγγλοι αν και πολύ περισσότεροι φοβήθηκαν και προτίμησαν τη σιγουριά της ρίψης χειροβομβίδων. Ο Μάτσης διαμελίστηκε από την έκρηξη της χειροβομβίδας στο μικρό του κρησφύγετο του, αλλά η ψυχή του είχε ήδη βρει τη θέση της στο πάνθεον των ηρώων.

Φίλες και φίλοι

Ο Κυριάκος Μάτσης παρέμεινε, μέχρι θανάτου, πιστός στην πατρίδα, στην εθνική και πανανθρώπινη επιταγή. Η ζωή και ο θάνατός του αποτελεί ένα υπέροχο πρότυπο ηθικών και εθνικών αρετών, μια ευκαιρία στους νέους ανθρώπους για μίμηση ενός παραδειγματικού ανθρώπου, του οποίου το ήθος έγινε θεϊκό, όπως θα έλεγε ο Εφέσιος φιλόσοφος Ηράκλειτος (Ήθος ανθρώπω δαίμων).

Αιωνία ας είναι η μνήμη του.

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΑΣ ΕΙΝΑΙ Η
ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ

ΥΠΟΚΑΤΟΥΜΑΣΤΕ ΕΛΛΑΔΙΚΑ
ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΜΕΤΑΠΗΛΟ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΟΥ